

СЯЛЯНСКАЯ

НИВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.)

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзін апрача свята.

Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграшчы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Няхай жыве

Беларуская Моладзь!

Было многа шуму, а вынікаў зусім мала. Влізкія да ўраду колы, як беларускія, так і польскія, увесь час трубілі аб тым, што Віленская Беларуска-Гімназія пераходзіць у поўнае падпарадкаванне ўраду, ды што стаўшы гэтакі, атрымае ўрадавыя правы. Дзякуючы таму, што больш, акрамя чуткаў, нічога рэальнага на было мн да гэтага часу не забіралі голасу, бо навошта-ж гаварыць дарэмна? Цяпер, перад стаўшымся фактам, хочацца прытачыць некалькі сваіх увагаў. Перадусім трэба адзначыць, што гімназія па даўнейшаму астаецца на сваім прыватным палажэнні і без правоў. А калі гэтак, дык паўстае пытанне, як лепей? Мусім агаварыцца, што і так дрэнна і гэтак блга і воль чаму! Калі-б гімназія стала ўрадоваю, дык яна перастала-б быць беларускаю. Больш, як дзве гадзіны на тыдзень, беларускаю моваю там не займаліся-б. Праўда, тагды-б вучні гэтакі гімназіі мелі-б правы і маглі-б выкарыстаць іх для таго, каб вучыцца далей у польскіх універсітэтах. Гэта можа і было-б карысна некаторым вучням, але-ж нашай Бацькаўшчыне-Беларусі была-б вялікая страта. Як-ні-як, а Беларусь, акончыўшы польскую гімназію і ўніверсітэт, нахапаўся-б хоць трохкі польскага духу. І калі ня стаў-бы рэнегатам (былі-б і гэтакія здарэнні), дык палінафілам пэўна зрабіўся-б у значнай меры. Ясна, што ад гэтага Беларусі лепш ня было-б. Цяпер-жа справа стаіць іначай: той, хто ня мае прыязні да Беларусі, адразу ідзе ў польскія школы, а хто лічыць патрэбным працаваць выключна на карысць Бацькаўшчыны, дык здабывае веды ў сваёй роднай школе. І, калі праходзіць ён беларускую гімназію, дык з аднаго боку веда дапамагае разумець гартнае палажэнне Бацькаўшчыны, а з другога—тая несправядлівасць, якая творыцца над ім, (бо ён фактычна астаецца без нічога), змушае яго шукаць выхаду і пабуджае да барацьбы і змагання за належныя яму правы. Кожны Беларус, змагаючыся за сваё асабістае права, гэтым самым змагаецца і за правы ўсяго народу. Дык ясна, ад таго, што не папала Віленская Беларуска-Гімназія пад поўнае ўладанне польскага ўраду, Беларусь выгрывае. Пацярпяць нейкі час яе вучні, але-ж ня будзе заўсёды гэтак як ёсць—мусіць усё змяніцца. А тагды Бацькаўшчына не забуде сваіх верных сыноў!...

Калі быў шум, дык быў нейкі рух, які выклікаў яго. Ясна, што ўрад, у мэтах палітызацыі Віленскае Беларускае Гімназіі, нешта хацеў зрабіць. Гэтае нешта, магчыма, на першы погляд здавалася-б карысным

Праца ксяндза Бародзіча ў Леванполі.

„Kurjer Wileński“ змяшчае гэтакую вестку: „Вядомы кс. Бародзіч паміра таго, што некалькі дзён таму назад быў тут пракурор Раўзе і кіраўнік аддзелу рэлігіяў у ваяводскім урадзе п. Пятровіч, які рабіў падрабязнае высвятленне ў справе ўжо ведамых, праступных здарэнняў, выкліканых тым-жа капланам—не навучаны даследамі арганізаваў сёння ізноў банду, з дапамогай якое гвалтам увайшоў на праваслаўна—каталіцкі магільнік і паставіў там капліцу.

Магілкі і крыжы ізноў зняваюць. У дадатку натоўп, падбураны кс. Бародзічам пала-

Забойства ў савецкім

2 г. верасня ў памешканні савецкага пасольства ў Варшаве, савецкі кур'ер Гусеў забіў нейкага 20 гадовага Трайковіча. Трайковіч родам паходзіць з Вільні: за чым ён прышоў у савецкае пасольства ня ведама.

Згодна газетных вестак, здарылася забойства пры такіх абставінах: Трайковіч зьявіўшыся ў пасольства хацеў, каб яго дапусцілі да часовага савецкага пасла Ульянава. Але-ж пасольскія прыслужнікі спрацівіліся гэтаму, дык быццам Трайковіч з нажом кінуўся да аднаго з прыслужнікаў і ўдарыў у твар. У гэты час другі даў у Трайковіча пяць стрэлаў з рэвальвера. Дзве кулі папалі ў сэрца і Трайковіч на месцы ўпаў мёртвым.

Трайковіч па нацыянальнасці зьяўляецца

маў усю загароду магільніка.

Дзякуючы толькі спрыту тутэйшага каманданта пастарунку Дзярж. пал. пшодоўніка Оркіша, абышлося бяз праліцця крыві, які паміра зьневажаў яго кс. Бародзічам і закліку да непаслушэнства паліцыі ня вышоў з раўнавагі, заспакаіваючы ўзбураны натоўп з аднаго боку праваслаўных, а з другога каталікоў, якія паддаліся агітацыі кс. Бародзіча.

Быў выкліканы браслаўскі староста і павятовы камандант дзяржаўнае паліцыі ў Браслаўі.

Арыштавана 2 асобы*.

пасольстве ў Варшаве.

Расейцам, але польскі грамадзянін; па палітычным перакананьням—манархіст, быццам прыяцель Кавэрды, забойцы савецкага пасла Войкава.

Сям'я Трайковіча вельмі многа ўцярпела ад бальшавікоў, два яго браты былі разстрэляны бальшавікамі.

Дзеля гэтага самага паўстаюць думкі, што Трайковіч зьявіўся ў пасольства з намерамі помсты. Пры ім знайдзены рэвальвер, але без набояў.

У гэтай справе вядзецца следства польскімі ўладамі.

Паміж Саветамі і Польшчай ніякіх спрэчак ці непаразуменьняў не паўстане. Прынамся гэтак пішуць газеты.

Паводка і віхор у Галіцыі.

У Львоўскім і Станіславаўскім ваяводзтвах паводка, якая прычынілася ад навальніцы, паварыла вялікія страты: у раёне паводкі, амальшто ўсе масты ўзарваны, дык чыгункавы рух спыніўся, на палёх, дзе яшчэ не сабрана было збожа, вада змыла і панясла яго. Вёскі і мястэчкі, якія пабудаваны каля рэчкаў, залітыя вадой, людзі ратуюцца на стрэхах дамоў. Многа людзей утапілася. Так напрыклад у Тлумацкім павеце сем вёсак зусім знішчана. У адной вёсцы 8, у другой 6, у трэцяй 7 і ў чацьвертай 5 чалавек утапілася. У тэй мясцовасці вада разбурыла каля 100 дамоў.

Згодна афіцыйна дадзеных у Станіславаўскім ваяводзтве ўтапілася 50 чалавек, у тэй лічбе некалькі паліцыянтаў.

У часе навальніцы разгуляўся віхор, які

ў мясцовасці Шляхэцкія Ладзькі мамэнтальна разбурыў будыні 54 гаспадаркаў, так што не асталося нават сьледу. Некалькі сотняў чалавек астаецца без даху над галавою.

Некаторыя мясцовасці паводка гэтак ахапіла, што няма ніякае магчымасці не дайсці, не даехаць. Шмат-дзе вада размыла насыпы чыгункавых дарогаў, а нават разваліла некалькі мураваных дамоў. Паводка і віхор прычынілі страту на некалькі мільёнаў золотых.

У некаторых рэках вада павысілася на 4 мэтры, дык ясна, што не магла змясціцца ў берагох, а выступіўшы з іх заліла вялікія абшары.

Навальніца з віхорам, якія гулялі ў працягу 15 мінут, стварылі пекла на зямлі... Забавонныя людзі думалі, што ўжо надходзіць канец сьвету.

для гімназіі. аднак фактычна пэўныя карысці для гімназіі прышлося-б Беларусам дарага аплаціць. Калі-б урад шчыра ішоў на спатканьне Беларусам, дык ужо даўно мог Віленскай Беларускай Гімназіі прызнаць правы. Гэта-ж польскі ўрад сёлета прызнаў правы тром расейскім гімназіям. Як-жа гэта так? Прызнаў расейскі гімназіям правы, а беларускім—не!

Расейцы на беларускіх землях становяць меншасць і дзеля гэтага ня могуць разлічаць на дзяржаўнае становішча ў нашым краі. Беларусы, наадварот, складаюць вялізарную большасць на сваёй роднай зямлі і затым павінна быць поўнымі гаспадарамі на Бацькаўшчыне. Ясная рэч, што польская ўлада імкнецца да прытрымлівання беларускага руху, а захадзі што да гімназіі якраз мелі гэта на мэце.

Вось у гэтым і выяўляецца ўвесь трагізм. Не даючы правоў, не прызнаючы субсыдыяў гімназіі і ўтрудняючы здабыццё веды, якую моладзь атрымлівае ў беларускіх гімназіях, урад думае, што гэтым самым адбівае ахвоту ў беларускае моладзі вучыцца ў родных школах. Урад думае, што змусіць гэтым самым нашу моладзь вучыцца ў польскіх школах і прызвычаівацца праз гэта да польскасці.

Аднак-жа трэба ведаць, што выходзіць наадварот: моладзь імкнецца да здабыцця веды цераз родную школу, а здабыўшы яе становіцца дзейным змагаром за належныя правы. І ў гэтым я бачу нашае нацыянальнае збаўленьне і шлях да сацыяльнага вызвалення. Няхай жыве Беларуска-Моладзь з любасцю да роднае школы!

Скарга.

Выпадкі атруты ў войску.

Гэтымі днямі жаўнеры 6 пех. палку Легіёнаў атрымалі замест свеж. мяса кансэрвы. Пасля абеду выявіліся прыметы атруты ў 114 жаўнераў. Атручаных жаўнераў атправілі ў госпіталь, дзе удалося ім жыццё ўратаваць. Пустыя банкі ад кансэрваў атправілі ў Варшаву на „збяданьне“.

У гэтай справе вайсковыя ўлады вядуць следства, якія вынікі будуць, яшчэ ня ведама. Аднак-жа цяпер, само па сабе гэтае здарэнне сьвядчыць, якія парадчкі і абставіны пануюць у польскай дзяржаве...

Тыдзень камуністычнай моладзі.

Ад 1 па 7 верасня адбываўся Тыдзень Камуністычнай Моладзі. У гэтыя дні моладзь ладзіць маніфэстацыі і наагул выказвае сваю арганізаванасць ды жаданні.

4 г. верасня ў нядзелю, у Вільні на пляцу каля інстытуту Сьнядэцкіх сабраўся натоўп моладзі прыблізна 150 асобаў, які маюць чырвоныя сьцягі рушыўся паходам па Завальнай вуліцы.

Паходу заступіў дарогу пам. каманданта і агент сьледчага ўраду, якім прыбыла на падмогу паліцыя, у мэтах разagnaць маніфэстантаў.

У выніку ўсяго гэтага два маніфэстанты атрымалі ўдары шабляю.

Натоўп разышоўся. Асталася двух раненых. З пасярод патоўпу 15 чалавек арыштавана.

З жыцця Польшчы.

Хто атрымае земляробскую дапамогу.

Польская газета „Воля Люду“ змясьціла вестку, што са 100 з лішкай мільёнаў золтых дзяржаўнае дапамогі, атрымалі дробныя земляробы 8.700.000 зл., а вялікія земляробы (абшарнікі) — 96 мільёнаў золтых!

Як відаць з гэтага, піша „Работнік“, дык п. мін. Незабытоўскі зьяўляецца міністрам не земляробства, а абшарніцтва.

У марыявітаў—камуна.

У Польшчы ёсьць марыявіты, гэтак называецца польская рэлігійная сэкта. Нядаўна, некалькі супрацаўнікоў варшавскіх газетаў адведлі марыявіцкі манастыр, дзе знаходзяцца манахі—марыявіты, як мужчыны так і жанчыны. Разумеюцца, што яны вядуць жыццё супольна—по камуністычнаму, а ў адносінах аднаго полу да другога карыстаюцца гэтак званую—містычнаю жаніцбаю і вольныя вынікі гэтага сужыцця: „у Фэліцыянаве, у пекна ўпаралкаваным асяродку распарцалаванага паміж марыявітамі маёнтку, увідзелі мы сваімі вачыма зусім рэальныя плады містычнае жаніцбы. Дзеці, якім налічваецца ад 2 месяцаў да трох гадоў (ёсьць іх некалькі), узгадоўваюцца супольна пал апекаю адуманых нянек, набраных з „сёстраў“—манашак. Бацькі могуць іх адведаць, але-ж ня могуць пазнаць. А з гэтага вынікае, што кожная матка марыявіцянка аддае сваё дзіця ў прытулак, дык ня відзеўшы яго праз нейкі час ня можа ужо пазнаць. Але-ж гэтак і трэба, бо кожная марыявіцянка ўсякае дзіця лічыць сваім, так сказаць па-Божаскі.“

За гэтакі парадок жыцця каталіцкія газеты вельмі нападаюць на марыявітаў і дамагаюцца ад ураду рэпрэсіяў адносна апошніх.

Польшча і пазычка.

Неяк вясною Польшча падпісала з амэрыканскімі банкірамі дагавор, згодна якога быццам у восні г. г. апошнія павінны былі пазычыць Польшчы 15 мільёнаў даляраў. Ад часу падпісанья дагавору больш няма ніякае чуткі адносна пазычкі. Толькі вольныя гэтымі днямі польскія газеты змясьцілі вестку, аб тым, што адзін вядомы амэрыканскі эканаміст Фішар выказаўся, што Польшчы можна даць пазычку аж 120 мільёнаў даляраў. Праф. Фішар прабавіў даказаць, што гаспадарчае палажэньне Польшчы паправілася, дык знача можна ёй ужо даверыць. Але-ж праф. Фішар не дасць грошай, а той хто можа даць, дык паглядзіць сам, можна ці ня можна Польшчы даверыцца... З усяго-ж гэтага відна, што Польшча ня мае да сябе веры ў іншых дзяржаваў.

Будуецца польскі флот.

Кіраўніцтва польскім флотам зааказвала ўва Францыі пабудоваць 3 падводныя лодкі і 2 контр-мінаносцы, якія маюць быць гатовымі толькі ў 1929 годзе.

Дарагоўля ў Польшчы павышаецца.

Камісія на высьняньні павышэньня дарагоўлі, на сваім апошнім паседжаньні ўстанавіла, што дарагоўля ў Польшчы за жнівень месяца, у параўнаньні да ліпеня, павысілася на 7 проц.

НАВІНЫ.

— **Беларускі Народны Тэатр** 6 г. верасня вярнуўся з правінцы ў Вільню. У Вільні мае прабыць два тыдні ў мэтах адпачынку, пасля чаго выедзе ізноў на правінцыю. Настрой у артыстаў бадзёры, захопліваючы, а гэта гавора, што Беларусь жыве і будзе жыць, бо мае сыноў, якія, ня глядзячы на цяжкія варункі сучаснага жыцця не пакідаюць яе.

Беларускі Народны Тэатр наладзіў у нязвычайных месцавых агульным лікам за 2½ месяцаў 36 спектакляў: Сморгоні—1, Жодзішкі—1, Лебедзева—3, Маладэчна—1, Краснае—2, Вішнева—3, Валожын—3, Іўе—3, Молчадзь—4, Баранавічы—2, Ляхавічы 1, Мядзведзічы—2, Гайнін—1, Гарадзея—2, Круты-Бераг—1, Рубяжэвічы—4 і Івянец—2.

— **Беларуская гімназія ў Вільні.** Беларуская Віленская гімназія астаецца прыватнаю на даўнейшым палажэньні. Дырэктарам гімназіі зьяўляецца грамадзянін С. Паўловіч. Заняткі распачаліся 5 верасня.

— **Ліквідацыя беластоцкага куратарства.** Паводле вестак з польскіх газет, у сёлетнім школьным годзе мае быць аканчальна зліквідавана беластоцкае школьнае куратарства, пры гэтым наваградзкі вобласны праўдзец да віленскага куратарства, а беластоцкі да варшаўскага.

Такім падзелам польская ўлада хоча беластоцкае ваяводства цалком далучыць да Кангрэсоўкі, і такім чынам, каб хутэй яго спалінізаваць. Як бачым, апрача Беластоцкага, Беларускага, Сакоўскага, Аўгустоўскага павеятаў, якія ўжо раней былі залічаны да „rdzennie“ польскіх зямель (языковыя ўставы там не абавязуюць) польскі ўрад хоча далучыць да Варшавы Горадзенскі і Ваўкавыскі паветы. Праці гэтага беларускага арганізацыі павінны запратаваць.

— **Паседжаньне мэтавай Рады.** 1-га г. верасня адбылося паседжаньне віленскай мэтавай Рады. Як і заўсёды, дык і на гэты раз, паседжаньне занімаўся гутаркаю. Дык вольны, з гэтае гутаркі мы і даведліся вельмі цікавую навіну. З усяго жыхарства м. Вільні 75 проц. не мае каналізацыі (адход памьеў), вадаправоднаў і электрычнасьці. І як высьнілася, дык жыхары места Вільні не карыстаюцца гэтымі культурнымі рэчамі толькі дзеля таго, што ў натуральным стане яны здабываюцца танней. Рэфэратар па гэтым пытаньням віцэ-старшыня Рады п. Чыж раіў прымуова ўвесьці каналізацыю, вадаправоды і электрычнасьць для тых жыхароў м. Вільні, якія іх яшчэ ня маюць. Але-ж тут ізноў бяда... бо, напрыклад, тыя жыхары, якія маюць электрычнасьць, дык усёроўна карыстаюцца звычайнымі лямпамі. Калі гэтак, дык справядлівей было-б, каб мэтавая Рада замест прымусу, пашукала іншы сродак... А то прымус блագая рада...

Лявіца мэтавай Рады запрапанавала назваць адну вуліцу ў Вільні, вуліцаю Лекерта—рэвалюцыянэра, якога царская ўлада растраляла за напад на губэрнатора. Разумеюцца, што

Паганая служба.

Восень... Хмурная, мокрая, сумная... Шэрыя хмары завалакілі неба. Гульлівы вецер лёгка і вольна няець сваю сумную песню, Часам з нейкаю-бы злосьцю рвець пажоўклае лісьця з дрэваў і гоіць яго перад сабою няведама навошта і куды.

Там на даліне за сямом зьбіраюцца, гуртуюцца птушкі перад атлётам у далёкую падарожжу, іх жаласлівыя працяжныя крыкі паганяюць на сэрца смутак, трывогу. Чуецца, што надходзіць сьцюдзёная, марозная зіма.

Сумна аддаецца песня дзяўчынак у полі або ў лесе. У гэтай песні няма ігравай надзеі і адвагі, якую чуюм мы вясною; гэта не тая паважна-задумчывая песня, якая ў ціхі летні вечар нясецца над палямі, якія шумяць сьпелымі калосьсямі; гэта—песня суму і жалыбы аб далёкім мінулым—песня восні.

Хмурна і сумна на сьведзе... Хмурна і сумна Пятруку было на сэрцы, калі ён нацягнуўшы на ногі боты, і накінуўшы на плечы шэрую куртку вышаў з дому.

Яшчэ хмурнейшы Пятрук стаў, калі праходзічы па вуліцы пачуў за сабою ўсьлед:

— „Гэць шпик пашоў!“ „Эй шпіцель!“ Здавалася Пятруку, што ўсе, каго ён спаткаў, старыя сяляне і нават малыя дзеці неяк прыглядаліся да яго і з дакорам у думках пасылалі праклёны.

— „Не на такога папалі!“—і са злосьці шчымі кулакі...

Шпяркім крокам вышаўшы за вёску, Пятрук павярнуў у права і пашоў па вузенькай дарожцы, якая вілася сярод зарослых бярознікам сялянскіх палёў.

— „А вы там хоць допніце“ — падумаў

проці гэтага пратэстоў эндэкі, ня толькі ў Радзе, але-ж і праз свае экспазытуры. Апрача гэтага, эндэкі пратэстоўць проці дапушчэньня ў Раду беларускай, літоўскай, расейскай і жыдоўскай моваў.

— **Справа 10 і 20 злотавых паперак.** Польскі Банк з 1 г. верасня прыступіў да зьбіраньня з грашовага абароту 10 і 20 злотавых паперак, г. зн. 10 і 20 злотавыя паперкі выпуску 28 лютага 1919 г. і 15 ліпеня 1924 году з казначэйства выпускацца ня будуць. У публічным карыстаньні іх можна будзе прынімаць да 28 лютага 1928 года. Ад 1 да 31 сакавіка 1928 года, гэтыя паперкі будуць выменьваць толькі аддзелы Банку, а пасля 31 сакавіка 1928 года, яны трацяць усякую цану і нідзе прынімацца ўжо ня будуць.

— **3 калёшы ды ў будку.** У той час калі адбывалася ў Жэнэве канфэрэнцыя нацыянальных меншасцяў, дзе быў прысутным пасол Рагуля, як прадстаўнік Беларускага Нацыянальнага Камітэту, Паўлюкевіч, каб дагадзіць сваім хлебадаўцам пераслаў канфэрэнцыі тэлеграму, якою прабавіў даказываць, што пас. Рагуля не зьяўляецца прадстаўніком Беларускага Народу. Гэта нічога, што за пасла Рагулю галасавалі некалькі тысячаў чалавек, гэта нічога, што на канфэрэнцыю дэлегаваў пасла Рагулю ўвесь Пасольскі Клюб, ды Нацыянальны камітэт, Паўлюкевіч прабавіў даказаць, што бяз яго, дык ніхто нічога ня варт, быццам і ён нешта значыць... Але сталася, як належала быць, бо ўжо весь сьвет знае, што Паўлюкевіч, мае толькі „Будку“, з якога і зьявгае на Беларусі, а за гэта дастае кавалак „насушчанага“, дык яна ўвесь пратэст астаўся без увагі.

Канфэрэнцыя ведала, хто такі Паўлюкевіч і чаго ён варт, дык і яго пратэст пашоў у кошк... ды на сьметнік.

Але-ж мала гэтага. Нават той хто дае Паўлюкевічу магчымасьць існаваць не здаволіўся яго ўчынкам, бо „Kurjer Wileński“ змяшчаючы тэлеграму, выказаў гэта, у сваёй зацемцы. А калі так, дык справа Паўлюкевіча не паправілася, бо ён быццам вылез з калёшы, але-ж за тое папаў у „Будку“, так што „дзела“ шырэй не пашло.

— **Іх прызваітасць.** У Вільні на пляцу сьв. Магдалены два чалавекі з вышэйшай асьветаі паказалі сваю прызваітасць і тую вучонасьць, якую здабылі на вышэйшых школах за межамі Беларусі. „Доктар“ Паўлючок ды спадар Станкеўчык спаткаліся і абадраціся.

Паўлючок Станкеўчыку па мордзее ляп, а Станкеўчык Паўлючку па галаве цяп... Наагул, „культурныя“ людзі зрабілі гэтак, як п'яныя каля плогу.

За тое, што ў газэце мы іх называем гэтак, як яны заслужываюць, дык яны паднімаюць—крык. То-ж лаянка. Але-ж цяпер, дык стала ясна, што паважна гаварыць належыць аб паважных людзях, а місюгіных, трэба называць заўсёды і усюды іх праўдзнымі „тытуламі“.

яшчэ аб астаўшыхся ў вёсцы сваіх „крыўдзіцелях“. Пятрук быў злы.

— „Я вам пакажу насмешкі; Сьцёпка—дык пасядзіць...“

Паказалася мястэчка. Вечарэла. Па вуліцы прашла чарада скаціны. Сяляне варочаліся з поля пасля працы.

Крыху нялоўка стала Пятруку, калі ён скіраваўся да ўстановы „бясспечнасьці“.

Яму здавалася, што і тут кожны ведае дзеля чаго ён скіраваўся сюды. Яму здавалася, што кожны чытае яго найглыбейшыя чорныя намеры.

Установа „бясспечнасьці“ месцілася ў доме сярод мястэчка, ля базарнае плошчы.

Побач выглядала, сярод купы старых ліп і клёнаў, свежа памалаяваная, стараньнем багамольных парахвіян—царква, і тут-жа месцілася маленькая хатка сьвяшчэньніка.

У гэтай установе Пятрук застаў толькі аднаго „бясспечніка“. На запытаньне дзе кіраўнік,—ён адкаў, што хутка прыйдзець і прасіў пачакаць.

Пятрук сеў на эдліку ля вакна, якое выходзіла на вуліцу.

На вуліцы ігралі ў мячкі грамадка малых дзяцей. Гледзячы на іх, Пятрук мімаволі, пачаў прыпамінаць сваё мінулае, калі ён таксама быў яшчэ дзіця, калі таксама ў запыленай кашульцы, замурзаўшыся бегаў па вуліцы. Паволі думкі яго перайшлі і да пазьнейшых часоў; ён прыпамінаець, як аднаго пекнага дня іх мірная вёска ўзбурылася наездам казакаў, якія загадалі ўраз-жа выехаць з вёскі ўсім сялянам, бо надходзіць вайна...Як за некалькі дзён па (тым, яны паклаўшы свае пажыткі ў воз, і запрогшы каня пацягнуліся ў далёкую Расею, ганімыя з-заду агнём гарматаў.

Што дзеецца ў сьвеце?

Хаўтуры па Сакко і Ванцэцці.

У Парыжы, на знак хаўтуры па Сакко і Ванцэцці, сабраўся некалькі тысячны натоўп. Натоўп увайшоў у газард, дык і ўзяўся наводзіць разрахункі з буржўазіяй. Але-ж наляцела паліцыя, з якою завязалася бойка. Бойка была сур'ёзная. Былі ў абароце і рэвольверы і другое аружжа, а ў рэзультате пралілася кроў. Месцамі даходзіла справа да кулакоў, ну тут, дык абходзілася—сінякамі.

Страты, ад гэтага парыскага здарэння, аблічаюць на 12 мільёнаў франкаў. Разьбіта многа магазынаў ды крамаў, але-ж за ўсе страты—крамнікі атрымаюць вынагароду ад улады. Бойка паўстала дзеля таго, што паліцыя хацела разгнаць звычайную маніфэстацыю.

У кітайскім катле.

Вось запраўды трагізм. У працягу некалькі гадоў цягнуцца крывавага хатняга вайна ў Кітаі і канда ёй ня відаць. Разьбіўшыся на некалькі варожых сабе лагераў, Кітайцы б'юць самяя сябе і болей нічога.

Гэтымі днямі паўднёвая нацыяналістычная армія пабіла ізноў Чанг-Тсо-Ліна, які да гэтага часу быў пераможцам, ды ўжо зьбіраўся абвясціць сябе кітайскім царом.

Штаб паўднёвае арміі паведамляе, што паўночная армія Чанг-Тсо-Ліна адступае. З-за пагрозы захвату нацыяналістамі чугункавай лініі на пунктах Цян-Дзін-Пукаў, армія Чанга эвакуіравала апошні.

Бойкі паміж абедзьвемі арміямі прынімаюць што-раз болей жорсткі характар, дзеля таго, што да абедзьвёх арміяў падашла дапамога. У часе бойкі 30 жніўня, якую распачалося наступленьне паўднёвае арміі на Чанг-Тсо-Ліна, яна страціла 1000 чалавек забітымі і 1500 раненымі. Страты Чанг-Тсо-Ліна ня ведамыя; весткі яго штаба гавораць толькі аб 1000 чалавек папаўшых у няволю да паўднёвае арміі.

Паўднёвая армія, падтрыманая 10.000-ным папаўненьнем, гатовіцца распачаць генэральнае наступленьне на Чанг-Тсо-Ліна.

Японія прыслала свае войскі ў Манчжурью, якое падашло да самай расейскай граніцы. Гэтым занепакоіліся бальшавікі. На запытаньне савецкаю уладаю аб прычынах гэтага, японскі пасол у Маскве адказаў, што Японія прыслала войскі ў Манчжурью для абароны сваіх грамадзян у Кітаі.

Адзнака часу.

Кожны перыяд гісторыі мае свой назоў. Так напрыклад, быў каменны век, гэта тагды, калі людзі выраблялі шмат якіх рэчаў з каменя ня знаючы нічога аб жалезе, дык гэта і была—адзнака часу.

Гэткай адзнакай часу ў сучасны перыяд гісторыі, зьяўляецца—паветраная гаручка. Бярэм для прыкладу адзін нумар штодзённай газэты і вось там спатыкаем: „Лётнікі Цільлі і Мэдкальф падняліся ў Нью-Ёрку на самалёце „Сэр Джон Кэрлінг“, для палёту ў Эўропу“.

Раптам думка яго пераліцела ў той час, калі нацярпеўшыся ўсяго на чужыні, яны таксама купіўшы за апошнія рэчы каня і сабраўшы ўсё бедную гаспадарку на воз, вярталіся на Бацькаўшчыну. Трудная падарожжа, перезд праз граніцу перарэзаўшую яго Бацькаўшчыну на двое... нарэшце паварот у родную вёску—ўсё гэта стала перад вачыма Пятрука.

Арганізацыі сялян для барацьбы за правы, школу, зямлю, і... ягонае „служба“. Непрыемныя мурашкі забегалі па целе Пятрука пры гэтых успамінах... Служба!... як нязвычайна гучыць гэтае слова...

— Паганая служба!—з тою-ж страшэннаю пагардаю гаварыў яму потым кожны знаёмы.

Важністымі літарамі два словы „паганая служба“ стаялі перад яго вачыма заўсёды і ўсюды!...

— Чакай ты, злыдніку,—успомнілася яму перасьцярога аднаго з былых таварышаў—пакаешся але позна будзе!... Адумайся ў пару, Пятрук, і пры гэтай думцы ўсьмяхнуўся... Ці-ж я ня ведаю сваю вёску—гэта ўсё труссы, якіх у куток адзін „бясспечнік“ пазаганяець...

— Усе труссы, але адзін сярод усіх знойдзецца адважнейшы і помсціцца за ўсіх... — казаў яму другі ўнутраны голас.

А калі мурашкі кончылі бегаць па целе Пятрука, дык ён махнуў рукою і для пэўнасьці памацаў кішаню, якая ад пачатку яго „службы“ ня пуставала.

— Удавалася дагэтуль, некаж будзе і далей... А шмат ужо я іх туды адправіў, Гарасім Саўлюк—першая ахвяра, працавалі разам, Хведар Альховы—арганізатар сялян на вёсцы, Габрусь Парасё—вучыў дзяцей пабеларуску... ці пералічыш іх. Усіх іх цяпер аддзяляюць ад сьвету тоўстыя сьцены і моцныя краты...

„Наваколасьвятовыя лётнікі Брок і Шлі прыбылі ў Мюнхэн, закончыўшы другі этап свайго палёту“.

„З Дэссаў паведамляюць, што дырэкторыя фірмы Юнкера мела ўчора ізноў нараду з нямецкім транс-атлянтыцкімі лётнікамі па пытаньням магчымасьці другое іх пробы пераліцець пераз атлянтыцкі акіян па болей паўднёваму кірунку“.

„Па весткам з Кельна, Кэннака таксама лічыць магчымым падняцьця ў ваўторак ці ў сераду“.

„Левін паліцеў на сваім самалёце з Парыжа“.

„Канадзкія лётнікі вярнуліся“.

Шукаюць Рэдфэрна, які выляцеў са Злучаных Штатаў у Бразылію і загінуў... І гэта столькі вестак з аднаго дня, а калі ўзяць некалькі, дык стане ясным, што паветраныя палёты займаюць увагу людзей сучаснага перыяду.

Наагул, цяпер вельмі многа ўдзяляецца часу заваяваньню паветра і трэба адзначыць, што гэта справа пакуль што чалавеку ўдаецца. Дайшло да таго, што на самалёце могуць праляцець 300 вёрст за гадзіну, а тую падарожу (напр. з Эўропы ў Амэрыку), якая на караблі займае 7-8 дзён, цяпер удаецца на самалёце адбыць за 30 гадзін.

Запраўды—адзнака часу!

Балтыцкі саюз.

Малеўкія балтыцкія дзяржавы: Фінляндія, Эстонія, Латвія і Літва, якія выдзяліліся з Расеі ў часе рэвалюцыі, імкнуцца ўтрымаць сваю незалежнасьць, у мэтах гэтага яны стараюцца дагаварыцца паміж сабою аб супольным саюзе і разам дагаварыцца з Саветамі аб замацаваньні добрых адносін.

З гэтае прычыны латвійскі міністар Целенс прыяжджаў у Коўна, а эстонскі ў Рыгу.

Цяпер-жа, будучы на паседжаньні Лігі Нацыяў, міністры гэтых дзяржаваў маюць там спаткацца і супольна абгаварыць справу, як саюзу паміж сабою, так і адносін да Саветаў. З гэтае прычыны, як некаторыя думаюць, Ліга Нацыяў на сучасным сабраньні павінна падняць вялікую гутарку аб расейскіх справах.

Саюз балтыцкіх дзяржаваў падтрымоўвае Англія, якая хоча настроіць яго варожа да Саветаў, дзеля гэтага самага цяжка будзе балтыцкім дзяржавам дагаварыцца да ладу, бо некаторыя з іх знаходзяцца пад уплывам Англіі.

Літва.

Літоўскі ўрад апрацаваў праект зьмены канстытуцыі літоўскай рэспублікі. Гэты праект аддаецца цяпер да публічнага ведама праз газэты. Газэты будуць разглядаць і абгаварваць яго добрыя і благія бакі. Пасьля гэткай крытыкі, праект новае канстытуцыі будзе адданы пад агульны плебісцыт усяго літоўскага грамадзянства.

У гэтакім выпадку кожны літоўскі грамадзянін падасць свой голас за ці проці праекту канстытуцыі. Так сказаць, кожны выявіць сваю волю і жаданьне адносна таго закону, які зьяўляецца асноваю дзяржаўнага ладу і парадку.

— Ну, што чуваць новага?—раздаўся над самым вухам Пятрука голас кіраўніка.

Ужо сцягнула, калі тою самаю дарогаю Пятрук вяртаўся дамоў, быў задаволены з сябе. Апошнія словы „начальніка“ вярталіся на вуме:

— Пастарайся выкрыць новапаўстаўшую тайную арганізацыю і, будзе добра, — Пятрук абяцаў за пару дзён выпайніць заданьне.

— Каго-ж тут упячы,—думаў ідучы. Ажно нейкі шэпест у прыдарожным бярэзьняку змусіў яго ўздрыгнуць.

— Што гэта? Зяц прабег ці што? Ці на злодзею шапка гарыць? — Паслухаў і нашоў далей.

Раптам некалькі сільных рук схопілі яго за плечы і нейкая дзяруга ўпала на галаву і закрыла...

— За бацьку—шапнуў над яго вухам голас, і Пятрук зваліўся пад цяжкім ударам... Хацеў крыкнуць і—ня меў сілы. Некалькі рук падхапілі яго і павалаклі...

У працягу наступных некалькі дзён кіраўнік дарэмна чакаў вестак ад Пятрука. Пятрук зьнік бяз сьледу.

У некалькі тыдняў пазьней, мясцовы рыбак пльвучы ў чаўне па рэчцы, якая прабегае зыгзагамі сярод шырокага балота, заўважыў, між лазоў, неўкую раздутую страшэнную масу падобную да чалавечага тела.

Калі, па заведамленьні начальства, масу гэтую выдабылі з вады і „збадалі“, дык прызналі ў ёй загінуўшага ў таемнічы спосаб Пятрука.

Osa.

Ліга Нацыяў.

Гэтымі днямі адбываюцца паседжаньні Лігі Нацыяў (Жэнева—Швайцарыя). Пакуль што, дык праца выразілася на тым, што старшыня Рады Лігі Нацыяў выразіў спагад жалю з прычыны сьмерці румынскага караля, які памёр некалькі месяцаў назад. Пасьля гэтага заслухалі некалькі дакладаў аб працы розных камітэтаў эканамічнага характару. Палітычныя пытаньні не абгаварваліся, бо ня было на паседжаньні французскага міністра Брыяна.

Ліга Нацыяў, гэта—саюз пераважнай большасьці дзяржаваў сьвету. Да яе належыць нагляд за нацыянальнымі меншасьцямі, каб іх ня крыўдзілі дужэйшыя народы, але-ж нашыя пробы зьвярнуць увагу на нашае гаротнае палажэньне, Ліга Нацыяў ня брала пад увагу.

Грэцыя.

У працягу некалькі гадоў, пасьля таго, як Грэкі скінулі караля, у іх панавалі розныя дыктатуры. З якіх зьяўлялася самаю выдатнаю—дыктатура Пангалоса. Аднак-жа настаў гэтакі час, што і Пангалоса скінулі. Каб пазбыцца дыктатураў на далей, дык ясна, неабходна завяцьці парадак. І вось цяпер, здаецца, урад бярэцца за гэтую справу.

Грэцкі ўрад хоча праз пасярэдніцтва агульнага галасаваньня, даведацца ад свайго грамадзянства: які лад яно жадае мець — ма-нархістычны ці рэспубліканскі.

І калі ўрад дасць магчымасьць кожнаму грамадзяніну свабодна выявіць сваю волю, дык запраўды будзе вельмі цікава, бо ідэя, сама па сабе надта—добрая.

Дарога цярпеньняў.

(Пісьмо з Лідчыны).

Сеючы-ж дома і за домам косьці —
Дзе нас гналі нашы леташнія госьці —
Як у пушчы цемнай, зьбіліся з дарогі
І з дарма чакалі ад людзей падамогі...

Я. Купала.

Ад таго часу, калі пачалася сусьветная вайна, найбольш пацярпеў на сваей роднай зямельцы беларускі народ. Падчас акупацыі і эвакуацыі войскаў: нямецкіх, бальшавіцкіх, літоўскіх і польскіх, край беларускі быў зруйнаваны да шчэнту. Папалены вёскі, знішчаны лясы, зямелька перавернута на акопы ды бліндажы. Беларускія сяляне былі абголены і абдэртны, цярпелі голад і холад, бо ўсё было вайсковымі забрана і змаравана. Тыя, што паўцякалі ў Расею, таксама жыцьця ня мелі, ды там, дазнаўшы, як кажучы, холаду і голаду і рожных непрыемнасьцяў, нашы сяляне вярнуліся на сваю роднаю абгалеваю ды знішчаную Бацькаўшчыну.

Кончылася сусьветная вайна, дык пачалася польска-бальшавіцкая. Тады некалькі вельмі прыхільна польскія паны аднасіліся да народных меншасьцяў у гэтым ліку і да Беларусаў. Тады дакляравалася беларускім сялянам, ну! проста „поўная аўтаномія“: зямля бяз выкупу (сялянам беззямельным і малазямельным), беларускія ўрадавыя школы, урадовыя пасады і г. п. А хто пойдзе ахвотнікам у польскае войска, дык потым, калі кончыцца вайна, дык мала таго, што атрымаець бясплатна надзел зямлі але да таго яшчэ будзе яму субсыдыя і субвенцыя, наагул грашавая і матэрыяльная дапамога. Польскія паны-абшарнікі, рэкламаваліся гэтак, бо бачылі, што перад імі стаіць вялікая пагроза з Усходу, дык на ўсё згаджаліся, каб толькі не дапусьціць чырвоных ворагаў. Праўда, што тады беларускіх легіянераў у польскім войску не бракавала, нават з часткі беларускіх ахвотнікаў была сфарміравана польска-беларуская дывізія, на чале якой стаяў генэрал Жэлігоўскі. Таксама тады не мала пацярпела ад гэтае вайны беларускае сялянства, былі яны ў польскіх і ў бальшавіцкіх руках, як адны, так і другія лічылі сябе ворагамі да нашага сялянства.

Вось у 1921 годзе, кончылася і польска-бальшавіцкая вайна, і на моцы Рыжскага трактату Незалежная Беларусь была падзелена на дзьве частцы: Усходнюю і Заходнюю і малая частка прыпала ад поўначы Латвіі. Пасьля гэтае вайны, шмат беларускіх-сыноў-ахвотнікаў не вярнуліся, а якія вярнуліся, дык з радасьцю чакалі на абяцаную панамі абшарнікамі зямлю. Але ня так сталася, як думалі і спадзяваліся. Панскія абяцанкі замяніліся ў мыльных пузыр. Паны пачуўшы ў сваіх руках моц, пачалі іначай гаварыць з нашамі сялянамі. Нашы ахвотнікі, якія чакалі на зямлю не атрымалі яе. Распарцэляваньня маёнткі раздаваліся польскім ахвотнікам—з Галіцыі ды Кангрэсоўкі, а беларускія ахвотнікі ў месца зямлі і ўрадаваў пасады, пайшлі да асаднікаў ў парабкі. Лік беларускіх школаў паменшаўся: заснаваліся польскія школы. Напраўляюцца цяпер маёнткі ды фальваркі: паны-абшарнікі, шляхта і польскія асаднікі, атрымоўваючы ад

ураду розныя пазыкі ды запамогі. Аб беларускіх сялян зусім забылі, забылі нават аб тым, што яны існуюць на сьвеце.

Адбываліся выбары ў Сойм і Сэнат. Тут ізноў пачалася хваля абцяганьняў. Ні адсюль, ні адтуль знашліся польскія суб'екты, якія прыгожымі слоўцамі раптам наабычалі даць усё тое, чаго нашым сялянам трэ' было тагды, ды чаго няма цяпер. Ізноў чуліся такія-ж самыя мэлёды адносна да беларускіх сялян; рэпертуар быў вельмі багаты: „зямля бяз выкупу, урадовыя запамогі, беларускія дзяржаўныя школы, пасады і г. д.“, адным словам давалася ўсё беларускаму сялянству. Гэткімі замаскаванымі аферыстамі былі: пэпэсаўцы, пястоўцы, вызваленцы, ды іншыя польскія партыі. Проста навывперадкі адзін перад другім „давалі“ адныя больш за другіх, выхваляючы сваю праграму. Найбольш задавалючы наступ здабылі вызваленцы, яны неяк найспрытней, са сваімі пекнымі фразамі, падлабуніліся да нашага сялянства і найбалей, здалелі атуманіць беларускае сялянства. Знайшлося толкі малага жменька больш сьведомых сялян, якія аддалі свае галасы за запраўдных беларускіх барацьбітоў. Вось на гэтым тагды і скончыліся выбары ў Сойм і Сэнат. Паслалі нашыя сяляне польскіх „абяцальнікаў“ туды, адкуль тыя „абяцалі“ прынесці сялянам „райскае жыццё“. Ці-ж так сталася? Дзе там! Мала таго, што паслы — палякі, здабыўшы беларускія мандаты, забылі аб сваіх абавязках перад выбаршчыкамі але-ж яны прыхіліліся да такіх уставаў, якія моцна крыўдзяць Беларусі.

Паслы выбарнае „цэрамоні“, нашае жыццё замест таго каб палепшалася, наадварот вельмі пагоршылася. Як аказалася, не сялянам беларускім далі „райскае жыццё“, а наадварот, сяляне палепшылі, ды яшчэ як, быт сваім „абяцальнікам“. Прайшоў год, другі, трэці, як няма палепшаньня дык і няма. Падаткі як дзерлі, так і дзяруць, школаў беларускіх не даюць, на ўрадовыя пасады Беларусі не прыймаюць. Вось табе беларускі селянін, жыў як хочаші... Дыхнуць няма чым! Нарэшце дачакаліся і г. зв. „маральнай санацыі“, але ў нашым жыцці... ці-ж змянілася што!

Цяпер ужо польскія партыі страцілі ў нашым сялянстве тую прыхільнасць, якую мелі тагды, дык ужо неяк і прыціхлі — ня сыпляць абяцанак. Але за тое знаходзяцца розныя падшыванцы, якія хочаць абаламуціць беларускі народ. Бо ці-ж запраўдныя Беларусы пайшлі-б на здраду каб гандляваць беларускім народам.

Толькі засталіся на правідловым шляху двух запраўдных беларускіх паслоў у асобах Ярэміча і Рагулі, якія сталі ў абароне беларускіх сялян, арганізуючы сялянскую партыю Беларускае Сялянскае Саюзу.

Дык вось, паважаныя браты-сяляне! толькі ў Сялянскім Саюзе вы знойдзеце шчырую праўду для вас, тут вас ніхто не ашукаець, бо толькі тут уваходзяць у сваю арганізацыю сяляне-беларусы, бо гэта ваявая партыя, якая змагаючыся здабудзе сабе сьветлую будучыню, ідучы супольна і незалежна, як сацыяльна, так і нацыянальна пад бела-чырвона-белым беларускім сьцягам з дэвізам „Беларусь для Беларусі“!

Толькі мы самі здабудзем сабе нацыянальныя правы і вызвалімся ад паноў-абшарнікаў ды напавім сацыяльныя несправядлівасьці... Але дзеля гэтага трэба быць арганізаванымі.

Дык не адкладвайце на заўтра, а сёньня запісвайцеся ў Беларускае Сялянскае Саюзу, бо „ў еднасьці сіла!“
Беларус.

У хуткім часе выйдзе з літаграфіі і будзе прадавацца ў беларускіх кнігарнях у Вільні

ПАРТРЭТ Беларускага Народнага паэта Янкі Купалы.

Усе беларускія арганізацыі: гурткі культурна-прасьветных устаноў, бібліятэчкі і пачасовыя дзеячы і грамадзяне павінны мець партрэт найвялікшага беларускага паэта.

ЦАНА партрэту без перасылкі—1 зл.

Заказы пасылайце на адрэс: **Вільно, Завальная 7, Беларускае Кнігарня „Пагоня“.**

Беларуская Кнігарня С. СТАНКЕВІЧА

Вільня, Вострабрамская вул. № 2.

Прапануе на школьны год розныя падручнікі, для польскіх і беларускіх пачатковых і сярэдніх школ, а таксама ўсе пісьменныя прылады, як: сшыткі, алаўкі, брульёны і шмат іншых рэчаў.

Заказы высылаюцца па атрыманыя належных грошай, або задатку ня менш трэцяй часткі. Выпаўненьне хуткае і акуратае.

Да нас пішуць.

У справе самаўрадаў.

(Лаварышкі).

До пана Ф. Ярэміча пасла на Сойм!

Дня 7 жніўня с. г. Міскунскай валасной радай праведзены выбары да Віленска-Троцкага павятовага соймаку, каторыя уважаю за не адпаведныя, спецыяльнаму для такіх выбараў, закону. У законе сказана ясна, што запросіны п.п. радным на паседжаньне валасной рады дзеля дакананьня выбараў дэлегатаў у Соймік, мусяць быць даручаны пад паквітаваньне за 5 дзён перад такім паседжаньнем і што гэны паквітаваньні мусяць быць на такім паседжаньні перагледжаны перад разпачацьцем такіх выбараў. Тым часам на выжэй сказаным паседжаньні ня былі прысутныя два радныя і паквітаваньняў аб даручэньні ім запросін не было, а прысутныя п.п. радныя квітавалі свае запросіны паслы выбараў, бо валасны ўрад казаў, што паквітаваньні трэба далучыць да пратаколу, а на паквітаваньні непрысутных радных, валасны пісар сказаў, што пад'едзе да іх заўтра і яны паквітуюць. Аб выжэй сказаным радны п. Янкоўскі Фр. зляжыў на пісьме, як сябра выбарчай камісіі, заяву. Далучаючыся да заявы п. Янкоўскага, пацьвярджаючы выжэй сказаныя факты, як згодныя з праўдай і прашу п. пасла, як прадстаўніка сялянства пачыніць адпаведныя захады, каб гэная справа адпаведнымі ўладамі была разгледжана і гэныя выбары, як ня згодныя з законам, былі скасаваны.
П.—К.

Табачны „падатак“.

(Пружаншчына).

Апошнімі днямі пачалося ў нашай мясцовасьці масавае „паляваньне паноў“ на табак.

Усе гароды сялян, усякія закуткі пільна аглядаліся, кантраляваліся, і калі дзе-колечы знойдзены быў хоць адзін корч самасею-табаку, дык і за той сьпісваўся пратакол і спаганяўся штраф.

Так у селяніна в-кі Зубачы, Селецкае в., С. Р. знойдзена было некалькі івніцельных корчыкаў у гародзе, і камандант селецкага пастарунку сьпісаў пратакол, ня зважаючы на ніякія просьбы селяніна.

У іншых таксама знойдзена два-тры карчы — пратакол, і давай сюды грошы.

Скарбовая скрынка пустая, урадаўцы просяць надбаўкі цэнсы, грошай многа трэба...

А вось цікава, што асаднікі быццам не належаць да польскае дзяржавы, бо ў іх болей пасеяна табакі, але-ж яны пад табачны падатак не падходзяць?! Свой свайму вока ня выключе.
Полымя.

Ахвяры на касьцёл бяз Бога.

Дня 21 жніўня с. г. ў Барадзенічах адбыўся фэст св. Роха. На падобных фэстах, як заўсёды, адзін з ксяндзоў збірае ахвяры на касьцёл, ходзячы па касьцэле дый на цвінтары. Гэным разам збіраць ахвяры выпала на долю Барадзеніцкаму пробашчу слаўнаму кс. Мажэйку. Не даволі таго, што збіраў ахвяры ў касьцэле і па цвінтары, але-ж яшчэ вышаў і на вуліцу, дзе стаялі гандляры з баранкамі, цукеркамі і булкамі, ад якіх станоўка дамагаўся, каб клалі ахвяры на касьцёл па 20 гр. з кожнага, не разьбіраючы ці жывы, ці праваслаўны. Як толькі жыды ды праваслаўныя адмовіліся даваць ахвяры, кс. Можэйко пачаў іх праганяць прэч з рынку, якія ведама-ж яго не паслухалі „То już za grube żarty“.

Пасля гэтага на трэці дзень фэсту 23 жніўня ў тым жа касьцэле адзін з ксяндзоў, на навуцы сказаў, што ксёндз Шутовіч выгнаў з Барадзеніцкага касьцёла Бога і што ў гэтым касьцэле зусім ужо няма Бога. Цікавая штука. Да каго-ж тады маліліся ксяндзы з людзьмі і перад кім яны згіналі каленны, праходзячы міма аўтара і на які касьцёл, гэтак старанна збіраліся ахвяры?
Кароль Цыбук.

Здаровы голас.

(Пружаншчына).

У кірмашовыя дні, у м. Пружанах можна часта бачыць п'яных да непрытомнасьці, якіх паліцыя, як бараноў цягне на пастарунак, ды па дарозе добра частуе... Так праспаўшыся кожны з іх доўга памятае гэты „пачастунак“. Тут, дык паліцыя выяўляе максимум энэргіі. Інчай справа выглядаець у гэтакіх васьмь здарэньнях: стаіць на рынку некалькі столікаў, да якіх паны ў фокстротах вабяць рознымі прыманкамі несьведомых сялян. Гэта азартная грашовая ігра. Бада той асобе, якая пападзець ім у рукі! Я сам быў сьведкаю, як селянін з в-кі Коцелкаў прадаў апошнія некалькі пудоў жыта на падаткі, дык гэныя абдзіралы, амаль-

што сілаю, вырвалі грошы з рук у яго. Паліцыя стаяла ды сьмяялася. Ці-ж гэта не парадкі?... Сяляне! дык зразумейце-ж, што няма такіх грабляў, каторыя граблі-б ад сябе, адхіляйцеся і высьцерагайцеся гэтакіх канцэсіянераў. Усе яны на нашай несьведомасьці выжыдаюць. Не трацьця грошы і на гарэлку. Лепей купіць кніжку ці выпісаць сваю газету і пазнаць што робіцца на сьвеце, як за грошы свае атручваецца і наводзіцца сябе на беспатрэбныя страты. Пара пазнаць гэта злое і кінучь.
Мікалай Бедны.

Дачакаліся.

(Пружаншчына).

Ужо няраз пісалася на старонках „Сялянскае Нівы“ аб тым, як сяляне вёскі Сашыцы змагаліся за родную школу. Сколькі перашкод была пры складаньні дэкларацыяў, сколькі рэпрэсіяў тасавалася да тых з сьведомых сялян, якія кіравалі гэтай справай. Было падана 40 дэкларацыяў на 60 дзяцей.

І васьмь апошнімі днямі прышоў адмоўны адказ п. куратара: толькі на 30 дзяцей астатліся важнымі дэкларацыі, а 30 паны інспектар і куратар уняважнілі, ведамымі ім самым прычынамі.

Ня глядзячы на змаганьне і барацьбу за родную школу, гэтым чынам, і надалей застаецца у в. Сашыцы польская школа,— для духовага калецтва нашых дзетак, з яе нязьменнай вучыцелькай п. Здановіч.
Полымя.

НАШАЯ ПОШТА.

Полымя. Гр. Скробату газету пасылаем. № 48 і 60 выслалі.

Дасталі ад:

Улевіча Ст. — 5 зл.
Запіляя Давілы, Лукевіча Алекс., Латышонка Базыля — па 2 зл.
Ліпскага Ф., Дубіны Ів. — па 1 зл.
Усім новым падпішчыкам газету пасылаем.

БІРЖА.

Вільня, 6.IX. 1927 г.

ВАЛЮТЫ:

Далары 8.89—8.91 зл.
Рублі зал. (10 р.) 46.10—46.25 „

ЗБОЖЖА, ЗЕМЛЯРОБ. І ІНШ. ПРАДУКТЫ

Вільня, 6.IX. 1927 г.

Жыта за 100 кг. (6 пуд.) . . . 38.00—39.00 зл.
Авёс „ „ . . . 37.00—39.00 „
Ячмень брав. „ „ . . . 42.00—45.00 „
„ на кашу „ „ . . . 38.00—40.00 „
Пшаніца „ „ . . . 00.00—00.00 „
Сланіна тутэйшая I гат. 1 кг. . . 4.20—4.50 „
Клуцасьць свінная „ „ . . . 4.80—5.00 „
Масла несал. за 1 кг. 5.00—5.50 „
„ салён. „ „ . . . 4.50—5.40 „
Сьмятана за 1 літр 1.80—2.00 „
Тварог „ „ 1.80—1.20 „
Яйкі за 1 дзес. 1.00—1.20 „

КУТОК СЬМЕХУ.

У школе.

Вучыцель: Што станецца з місай вады і з місай малака, калі мы іх патрымаем цэлую гадзіну на марозе? Адкажы мне Янкель.

Вучань Янкель: У той місе дзе была вада—будзе лёд, а дзе малако—будзе сыр.

Свая кашулька бліжэй к целу.

— Чаму гэта ў Цэнтральным гуртку Школьнае Рады усё вядзецца на расейскі лад?

— Бо Старшыня гуртка гр. Мітрафанаў дагэтуль не навучыўся беларускае мовы, а свая кашулька бліжэй к целу.

НА ШКОЛЬНЫ СЭЗОН

Беларуская Кнігарня „ПАГОНЯ“ прапануе **ПАДРУЧНІКІ** для беларускіх і польскіх пачатковых і сярэдніх школ. Кнігарня прадае на месцы і высылае на правінцыю кніжкі, сшыткі і ўсялякія пісьменныя матэрыялы.

— **ЦЭНЫ САМЫЯ НІЗКІЯ.** —

Пры высылцы наложным коштам (за залічэньнем) патрэбны задатак ня меншы за 50 гр.

Беларуская Кнігарня „ПАГОНЯ“
Вільня, Завальная вул. № 7.